

Télapó, Mikulás, Csillagember és Karácsony Apó

**A téli ünnepkör bemutatására szolgáló rendezvény
a multikulturalitás jegyében**

A
1.6
1

Kovács Nikoletta

volt szabadidő-szervező, kalandpedagógus, tréner

Hogyan hozhatjuk a gyerekekhez közel a sokszínű világot, amelyben élünk, miképp mutathatjuk meg a népek hasonlóságát, illetve különbözőségét?

A multikulturális tartalmak megjelenítése egyre elterjedtebb pedagógiai megközelítés és szempont az oktatás és nevelés téren. Jó alkalom erre a téli ünnepkör, hiszen a Mikulás egy olyan misztikus figura, akit minden gyermek szeret és vár. Minden évben az alsó tagozatos osztályokban nagy vita támad abból, hogy valójában létezik-e. A gyerekek hinni akarják, hogy valóban létezik. A „saját” Mikulásunkat ismerjük, de a különböző országokban a Mikulások különféle időpontokban, ruhákban, segítőkkel jelennek meg, és egészen más szerepet is betölthetnek, mint a „mi” Mikulásunk.

Tartalom	Oldal
1. A rendezvény szerepe, pedagógiai célja	2
2. A játék általános leírása	3
3. Előkészületek	3
4. A program leírása	7
5. Integrációs lehetőségek	9
6. Utómunkálatok, értékelés	9
7. Ellenőrző lista	11
8. Felhasznált és ajánlott irodalom	11
9. Mellékletek	12

<i>Helyszín</i>	az iskola több helyisége, osztályterem, szaktan- terem, tornaterem, díszterem
<i>Időtartam</i>	teljes projekt: 3–6 hét a rendezvény délelőtti: 5-6 óra a program megnyitótól fináléig: 90–120 perc
<i>Résztvevők száma</i>	300 fő
<i>Résztvevők életkora</i>	6–14 év
<i>Szervezők száma</i>	3 fő szervező, 8 foglalkozásvezető, osztályonként 1 fő az élőképek megrendezéséhez
<i>Eszközsükséglet</i>	hangosítás, fényképezőgép, videokamera
<i>Felmerülő összköltség</i>	25 000 Ft
<i>Előkészületek időtar- tama</i>	másfél hónap
<i>Üzenet</i>	Valahol szánon, valahol kengurun vagy éppen vízisín érkezik a Mikulás, valahol ő hozza a ka- rácsonyi ajándékot a fa alá, valahol a Jézuska. A lényeg azonban minden országban – legyen ott tél vagy nyár – ugyanaz, hogy együtt ünnepel a család.

1. A rendezvény szerepe, pedagógiai célja

„Más ország, más szokások” – gyakran mondjuk ezt a gyerekeknek, amikor karácsony és Mikulás környékén meg kell magyaráznunk, hogy ott miért is állítanak karácsonyfát, miért hozza a zokniba a Mikulás az ajándékot.

A rendezvény több, értékes pedagógia célt is szolgál. Ezek egy részét a téma maga adja: a sokszínűség, elfogadás, tolerancia, empátia témaköréről való beszélgetést. S talán rendbe teheti az apró fejekben a média által kínált összezavarodást a Mikulással, a Jézuskával, a karácsonnyal, a vízkereszttel kapcsolatban.

A rendezvény szerkezete – minden csoport készül valamivel – magában hordozza a csoport fejlődésének lehetőségét, remek terepe a szociális kompetenciák gyakorlásának, fejlesztésének. A gyerekek szükségszerűen részesei lesznek a folyamatnak, nem külső szereplőként, hanem belülről élik meg az eseményeket és az ünnepre való készülődést is. Fontos, hogy felelősséget vállalhatnak, érezhetnek a rendezvény során. Egyre gyakrabban fordul elő, hogy gyerekek, fiatalok a felnőtteket okolják, ha valami nem sikerül, nem jól megy. Egy olyan rendezvény, amelyben lehetőséget kapnak a diákok arra, hogy a saját kezük munkáját mutassák be a szülőknek, felelősséget hárít át a diákokra: mit tehet, tett a rendezvény sikeréért, az iskoláért.

2. A játék általános leírása

A játék közvetlen célja, hogy a gyerekek aktív részvételével teremtsünk olyan hangulatot az iskolában, amely ráhangolja a gyerekeket, szülőket, pedagógusokat az ünnepre. Nem a karácsonyt szeretnénk megünnepelni velük, hanem felkészíteni őket arra, hogy hogyan lehet megünnepelni ezt a csodálatos ünnepet a családjukkal.

A játék sok előkészülete s a program napjának délelőttje mind azt a célt szolgálja, hogy az esti karácsonyi „vacsora”-ünnepségre felkészüljenek, földíszítsák az iskolát és a szívüket.

Alapvetően három részből áll a rendezvény:

- **Az előkészítés** során az osztályok feladatokat kapnak, amelyeknek a program napjára kell elkészülniük (élőkép elkészítése, egy-egy országból való felkészülés, szalvéta-, képeslapgyűjtés). A kutatásban segítségükre lehet a cikkünkben közölt weboldallista, illetve mellékleteink.
- **A program napjának délelőttjén** az osztályok kisebb csoportjai előzetes bejelentkezés alapján különféle foglalkozásokon vesznek részt, ahol az esti karácsonyi díszvacsora előkészületein dolgoznak (karácsonyfa díszítése, asztalterítés, ételkészítés...).
- **Az esti programra** természetesen a szülők és nagyszülők is hivatalosak, megterített karácsonyi asztalok várják a vendégeket, ahol a délelőtt elkészített „karácsonyi menü” és tea várja őket. A műsor kezdete előtt megtekinthetik a folyosón kiállított élőképeket, majd a nyertes bejglisütő nagymamával a műsorvezető megnyitja a „színházi előadást”. Ezután kerül sor a hangversennyel összekapcsolt zenei versenyre.

A játékban az egész iskola s annak osztályai vesznek részt.

3. Előkészületek

3.1 Előzetes feladatok

Élőképek, kiállítás

Minden osztály 1 hónappal a rendezvény előtt kiválasztja (vagy sorsolás útján eldől), hogy melyik ország ünnepi szokásainak bemutatására vállalkozik. A választás a jelentkezés sorrendjében történik. Az iskolában a szervezők elosztják a bemutató helyszíneit (kiállítóhelyeket, paravánokat, falfelületet). A szervezők jelölhetnek ki kötelező elemeket: például az osztályoknak fel kell állítaniuk egy karácsonyfát a választott ország jellemző

díszekkel; a Mikulásnak meg kell jelennie az élőkép részeként. Az élőkép válaszolni tud a fölötték kérdésekre a szokásokkal, hagyományokkal kapcsolatban. Gyűjthetnek a gyerekek recepteket, dalokat, verseket.

A feladat sok előkészítést igényel az osztálytól és az osztályfőnőktől egyaránt: kutatás, internetes böngészés, jelmezkészítés, karácsonyi díszek készítése. A program napjára már csak a helyszín berendezése, minimális finomítások, a hiányok pótlása és az élőkép elrendezése maradhat.

Szalvéta-, képeslapgyűjtés

Minden háztartásban marad meg az előző karácsonyi vacsoráról néhány szalvéta, és a fiók legmélyén megtalálhatóak azok az üdvözlőlapok is, amelyeket tavaly kaptunk valahonnan, de nincs szívünk kidobni. Az osztályok előzetes feladata lehet: szalvéta- és képeslapgyűjtés, amely színesítheti a program napján a sokszínű kiállítást.

Bejglisütés

Nagymamák előnyben! Családi programmá varázsolhatjuk decemberi rendezvényünket egy bejglisütő versennyel. Erre bárki benevezhet 1-1 rúd bejglivel, amelyet komoly, az iskola tanulóiból álló szakmai zsűri értékel. A nyertes nagymama, anyuka nyitja meg a színházi előadást az esti programon, és megkapja „a legjobb bejglisütő” címet.

Ajándékkészítés

Az osztály minden tagjának kell készítenie egy ajándékot, amit a program napján eljuttatunk a csomagolási részlegbe. Az ajándékok készülhetnek szülőknek, testvérosztálynak, osztálytársaknak és általában az iskola gyerekeinek is, ha az összegyűlt ajándékokból a műsor végén mindenki elveheti azt, amelyik neki tetszik.

Bejelentkezés

A program kezdete előtt két héttel minden osztály kap egy listát arról, hogy melyik programra hány gyereket várnak az osztályból. Az osztály saját felelőssége és döntése, hogy melyik programra kiket küld, kik vállalják az élőkép megjelenítését. Ezt a listát, a nevekkkel együtt leadják a „Karácsonyi Postahivatalban”, ahonnan a hivatal alkalmazottai eljuttatják az információt a foglalkozások vezetőinek. A listával egyrészt motiválhatjuk diákjainkat az előzetes feladatokban való részvételre, illetve kivédhetjük azt, hogy egy foglalkozáson túl sok gyerek jelenjen meg. Ha szükséges, mert túl sokan jelentkeznek egy helyszínre, akkor ugyanazt a tevékenységet két helyszínen is megrendezhetjük.

3.2 Az előzetes feladatok előkészületei

Osztályfőnökök bevonása

Az osztályfőnökök bevonása a programunk egyik kulcsmomentuma, mivel az előkészítő munkában nekik van a legnagyobb szerepük. Az ő lelkesedésük, motiváltságuk nagymértékben befolyásolja a rendezvény sikerességét és az osztályok színvonalas produkcióit. Természetesen ez nem könnyű feladat. Egy-egy bátorító mosollyal, munkájuk folyamatos figyelemmel kísérésével, pozitív visszajelzésekkel elérhetjük, hogy ne érezzék nyűgnek, hanem a közös szórakozást, mulatságot, az osztályukkal való egymásra hangolódást szolgálja tevékenységük. Különösen fontos időszak lehet ez az osztály életében, a közösségépítésében, hiszen túl vannak az év eleji zúró, viharos, harcolós, konfliktusokkal teli időszakon, megalapozhatjuk a közös munkát, meg-hittebbé tehetjük az osztály és az osztályfőnök kapcsolatát.

Az osztály bevonása

Az osztályoknak külön-külön, de iskolai szinten is jelenjenek meg a különféle feladatokra invitáló hírlevelek, plakátok. Egy-egy jutalom kilátásba helyezésével még jobban motiválhatjuk az osztály munkáját.

3.3 A program délelőttjéhez kapcsolódó előkészületek

A foglalkozásvezetők bevonása

Előzetesen 2-3 héttel a rendezvény előtt kérjük fel kollégáinkat a foglalkozások megtervezésére, lebonyolítására. Szerepük, lelkesedésük elengedhetetlen, hiszen ezen a délelőttön múlik az esti program sikeressége.

A program tervezési időszakának kezdetén – legalább 6 héttel a program előtt – kérjük föl az iskolai énekkar vezetőjét, illetve a karácsonyi műsor vezetőjét, hiszen az ő munkájuk elvégzéséhez hosszabb tervezési és előkészítési időszak szükséges.

A foglalkozások technikai előkészületei

Készítsük el a különböző foglalkozások helyszíneinek tervét: mindenkit tájékoztassunk arról, hogy az iskola mely tantermében, helyiségében milyen programok zajlanak majd. Az osztálytermek az osztályok saját programjaihoz (például az élőképek megjelenítéséhez, a felkészüléshez) szükségesek. A különböző létszámú, feladatú csoportoknak és programoknak válasszunk megfelelő helyiségeket. Célszerű egy nagyobb helyiséget – aula, tornaterem – a közös programoknak, a kiállításnak hagyni, mert

a különböző foglalkozáson elkészült dolgok ott kerülnek kiállításra, illetve a központi és az esti programok helyszínét adja.

Foglalkozások kellék- és eszközigényeinek összegyűjtése, beszerzése

A foglalkozásvezetők tervezzék meg a délelőtti tevékenységeket, és ehhez állítsák össze az eszköz- és kellékigényeket. A beszerzésnek két különböző módját választhatjuk: vagy egy felelőst választunk, aki összegyűjti (az iskolában fellelhetőeket: ollók, kartonok, ragasztó), beszerzi, ellenőrzi a szükséges kellékeket, vagy mindezt a foglalkozásvezetők végzik el.

Rendezők

A délelőtt folyamán a rendezők feladata a helyszínek, a kiállítás berendezése, pakolás, a hangosítás beszerelése, segítségnyújtás a szervezőknek, az osztályoknak. Az esti programon ők biztosítják a biztonságos lebonyolítást a kezdetektől a program végéig.

3.4 Az esti „díszvacsora” előkészületi munkái

Meghívók elkészítése

Külön feladatot igényel az iskolánkba járó gyerekek szüleinek értesítése a programról. Ennek felelőse lehet egy szervező, az osztályfőnök, illetve ideális lehet a gyermekvédelmi felelős, aki ennek a rendezvénynek a kapcsán megtalálhatja az utat a szülők felé, megteremtheti a további kapcsolat alapjait olyan szülőkkel, akikkel az év során nem sikerült találkoznia.

A „díszvacsora” programjának megtervezése

A szervezők előzetesen állítsák össze a program időtervét, kérjék föl az egyes feladatokhoz a felelős személyt. A feladatokat osszuk föl a vállalkozók között, ne egy emberre terhelődjön minden.

A helyszín előkészítése (dekoráció, berendezés)

Praktikus, ha választunk egy dekorációs szakembert, aki felelős a díszítés megálmodásáért, a terv elkészítéséért, az egyeztetésért és a berendezésért. Kaotikussá válhat, ha nem egyeztetjük előre, hogy melyik foglalkozásvezető hova helyezi el dekorációját, és az élőképek hova kerülnek.

4. A program leírása

4.1 Keretmese, nyitány

A Mikulások minden évben megtartják fesztiváljukat karácsony környékén. Ilyenkor ellátogatnak egy-egy országba, ahol azonkívül, hogy bemutatják a saját szokásaikat, a helyiek is megismertetik őket a maguk szokásaival. Ekkor az osztályok Mikulásai élőképpel köszöntik a megjelent gyerekeket, és bemutatják, honnan, hány km-ről érkeztek idáig, majd a saját nyelvükön boldog karácsonyt kívánnak az egybegyűlteknél.

4.2 A délelőtti program helyszínei, választható foglalkozások

A foglalkozásvezetők a lista alapján összegyűjtik a helyszínüket választó gyerekeket az osztályokból. Ettől kezdve ők a felelősök a megjelent gyerekekért.

- **Élőkép**

Az osztályokból néhány gyermek, aki az élőkép részese, ezen a délelőttön azzal foglalkozik, hogy összeállítsa, véglegesre formálja saját csoportja bemutatóját.

- **Szalvétakiállítás**

Az osztály összegyűjtött szalvétáinak szortírozása, a kiállítás elemeinek felcímkézése, elhelyezése ennek a csoportnak a feladata.

- **Képeslaptár**

A csoport feladata az osztály által gyűjtött képeslapokból a Képeslaptár elkészítése. Különösen érdekes, ha a különböző képeslapokat egy térkép köré helyezzük el, amely mutatja a származási országot. A város nevét és a képeslapot összeköthetjük madzaggal, vagy megrajzolhatjuk színes ceruzával.

- **Karácsonyi kórus**

Ki ne ismerné a *Jingle Bells*-t vagy a *Stille Nacht*-ot? De vajon hogyan hangzanak a szerb, román, olasz karácsonyi dalok? A gyerekek a rendezvény délelőttjén megtanulják a különféle népek karácsonyi dalait. A közös bemutatkozásra készítsünk egy totót, amelyben a nézősereg megtippelheti, hogy melyik dal melyik ország karácsonyi dala. A totót sikeresen kitöltők az esti programon ajándékot kapnak.

- **Mézeskalácsgyár**

Mindenféle formájú, díszítésű süteményeket készítenek a vállalkozó diákok ezen a helyszínen, amelyet később a karácsonyi asztalokon felszolgálunk.

• **A bejglisütő verseny zsűrizése**

Minden osztályból 1-2 gyermek jelentkezhet a zsűribe. Minden beérkezett bejgliből pici falatkákat kapnak. (Természetesen a készítő nevét nem láthatják.) Pontozniuk kell az ízét, a kinézetét, esetleg a különlegességét is. Az értékelés után a maradék bejgli a karácsonyi vacsoraasztalra kerül.

• **Karácsonyi asztalterítés**

Az osztály 2-3 tagjának az lesz a feladata, hogy megtervezzék és megterítsék az esti programra az osztály és vendégei vacsoraasztalát.

• **Karácsonyfadíszek**

A kézművesműhelyben készülnek el a nagy közös karácsonyfa díszei. Itt az osztályokból 2-3 diák dolgozik. Később a csoportnak a fa feldíszítése is feladata.

• **Ajándécsomagolás**

Az egyik legjobban várt esemény karácsonykor az ajándékozás. Ajándékot adni és kapni. Minden gyermek készít egy-egy ajándékot előre, amit a karácsonyi ajándécsomagolóban a gyerekek becsomagolnak, s elhelyeznek a hatalmas karácsonyfa alatt. Az ünnepség végén minden gyermek választhat egy neki tetsző ajándékot a fa alól.

• **Karácsonyi műsor**

A karácsonyi műsort a szereplők a délelőtti főpróba után az ünnepélyes záróünnepségen előadják, amelyen részt vesznek a diákok, szülők, tanárok és a vendégek.

4.3 Az esti díszvacsora programja

Egy lehetséges programvázlat

18.00–	Vendégek fogadása, a kiállítás megtekintése
18.30–	A program megnyitója. Az élőképek Mikulásainak bemutatkozása
19.00–	Zenei totó: A vendégeket egy zenei totóra invitáljuk. Az iskolai kórus több különféle ország karácsonyi dalát tanulta meg, a vendégeknek egy előre elkészített totószelvényen meg kell tipelniük, hogy melyik dal melyik országhoz tartozik.
19.30–	Karácsonyi műsor

20.00–	A délelőtti eredmények kihirdetése – az év bejglije, a szalvéta-, illetve képeslap-kiállítás díjazottjai, a zenei totó nyertesei
20.30–	A rendezvény zárása, ajándékozás: a közös karácsonyfa alól minden gyerek elvehet egy ajándékot, azt, amelyik neki a legszimpatikusabb. A tumultus elkerülhető, ha a gyerekek osztályonként vonulnak ki a teremből, és választanak egy ajándékot.

5. Integrációs lehetőségek

Mindhárom rész a gyerekek aktív részvételével zajlik. A közvetlen ismeretszerzésen túl a gyerekek aktivizálásának legnagyobb haszna, hogy olyan kompetenciákat tanulhatnak (például felelősségérzet, döntéshozatal, kompromisszumkészség), amelyet csak interakciók útján szerezhetnek meg. Ez az iskolapadban ülve nehezen fog menni.

A program arra is lehetőséget ad, hogy minden gyerek a saját készségeinek, képességeinek megfelelő szintű feladatot választhasson, ezzel biztosítva az egyén sikerélményéhez juttatását.

6. Utómunkálatok, értékelés

Elpakolás

Természetesen a rendezvénynek a befejezés utáni elpakolás is fontos momentumja. Nem könnyű feladat ez, hiszen nagy valószínűséggel ez a téli szünet előtti utolsó tanítási napok egyikére esik, ilyenkor még nehezebb megszervezni: már mindenki sietne haza és készülődne a saját karácsonyára, illetve szeretné családjával tölteni az este hátralévő részét. Mégis össze kell pakolni, mert nem maradhat januárra; nincs lehangolóbb, mint az első tanítási napon a karácsonyi sütemények morzsáit söprögetni és a díszítést kihajigálni. Ezért előre jelöljük ki a takarítóbrigádot, s ha ez egy maroknyi embernél több, akkor hamar végeznek a feladattal.

Értékelés

Nem könnyű ezen a területen sem a helyzetünk, hiszen szünet lesz, és ha visszajövünk januárban, sem a gyerekek, sem a felnőttek nem fogják tudni reálisan értékelni a rendezvényt. Mégis mindenképpen sort kell keríteni rá. A felnőttek esetében talán a

legjobb, ha egy ügyes, jól kitalált kérdőívvel kérünk információkat a sikerességről.

A gyerekeknek januárban vetítsük le az elkészült képeket, videókat, hogy vissza tudják idézni a karácsonyi rendezvény hangulatát. Ez a módszer megkönnyítheti a rendezvény, az osztály munkájának értékelését. Kérjük meg az osztályképviselőket vagy az osztályfőnököket, hogy ők is adjanak visszajelzést a programról.

A szülők véleménye is sokat jelenthet számunkra: a következő szülői értekezleten kérdezzük meg őket a programról. Az is fontos információ, hogy hány szülő jelent meg a rendezvényünkön, illetve szerepelt-e gyermekük a programon.

Milyen területeket értékeljünk?

- A felnőttekkel:
  - Az előkészítés hatékonysága
  - A tájékoztatás hatékonysága
  - Az osztály együttműködése, a gyerekek viszonyainak alakulása
  - A munkatársakkal való együttműködés
  - A foglalkozások, programok hatékonysága, hasznossága
- A gyerekekkel:
  - Az osztálytársaikkal való viszony alakulása
  - Ismereteik bővülése
  - Előzetes tájékoztatás mértéke, hatékonysága
  - A foglalkozások menete, élvezhetősége
  - Az osztályfőnökkel való viszony alakulása
- A szülőkkel:
  - A rendezvény sikere, hasznossága
  - Elégedettek-e gyermekük részvételével, szerepével?
  - Változott-e gyermekük viselkedése otthon, beszámolóiban vettek-e észre pozitív változást az iskolához való viszonyulásban?

7. Ellenőrző lista

- Főszervező, szervezők felkérése
- A karácsonyi műsor szervezőjének felkérése
- Az énekkar, kórus vezetőjének informálása
- A terv: idő- és programterv elkészítése
- Az osztályfőnökök tájékoztatása
- Az osztályok tájékoztatása, a hírlevelek kiosztása
- Az osztályok munkájának folyamatos figyelemmel kísérése
- A foglalkozásvezetők felkérése
- A foglalkozásvezetők, osztályok kellék-, eszköz- és anyagigényének felmérése
- A kellékek, eszközök beszerzése, kiosztása
- A délelőtti programra való jelentkezés kiosztása, begyűjtése
- A jelentkezések összesítése, eljuttatása a foglalkozásvezetőkhez
- A foglalkozáshoz szükséges termek beosztásának elkészítése
- A látványterv elkészítése
- Az élőképek helyszíneinek kijelölése, kihirdetése
- A meghívók elkészítése, kipostázása
- A zenei totó elkészítése, elhelyezése
- A vacsoraterem berendezése
- A kiállítási anyagok elhelyezése, élőképek elkészítése
- A vendégek fogadása
- A program lebonyolítása
- Elpakolás
- Értékelés

A
1.6
11

8. Felhasznált és ajánlott irodalom

Az interneten nagyon sok hasznos információt találni témánkkal kapcsolatban. A teljesség igénye nélkül sorolunk fel néhány weboldalt.

Magyar nyelvű weboldalak

<http://www.santatelevision.com/karacsony/index.html>

(Videókat is találunk karácsonyi pompában ragyogó városokról.)

http://web.t-online.hu/iskolaor/m_peter/vilagban/vilagban.html

<http://www.karacsony.lap.hu/>
<http://karacsonyidalok.lap.hu/>
<http://mikulas.lap.hu>
<http://www.harmonet.hu/cikk.php?rovat=187&alrovat=193&cikkid=1492>
<http://www.sulinet.hu/tart/fcikk/Kgc/0/23973/1>
<http://www.mikulasbirodalom.hu>
<http://www.mikulas.hu>
<http://www.geographic.hu/index.php?act=napi&rov=6&id=3875>
<http://www.geographic.hu/index.php?act=napi&id=3874>

Idegen nyelvű weboldalak

<http://www.santas.net/aroundtheworld.htm>
<http://www.lone-star.net/mall/main-areas/santafaq.htm>
<http://www.soon.org.uk/country/christmas.htm>
<http://www.christmas-day.org/santa-around-world.html>
<http://earth.google.com/santa/>
(Milyen útvonalon járja be a Mikulás a Földet?)
<http://www.portharbor.com/santa/xsatradsatrad.php>
<http://northpole.net/world.htm>
<http://www.santaclaus.fi>
<http://www.santagreeting.net>

9. Mellékletek**M1** *Egy kis történeti áttekintés*

Rövid összefoglalónk a karácsony eredetébe, ünneplésének alakulásába nyújt betekintést. Kiderül továbbá az is, hogy nálunk miért a Jézuska hozza az ajándékot, míg más országokban a Mikulást (vagy egy ahhoz hasonló emberalakot) várják a gyerekek karácsonykor.

M2 *Dán karácsony*

Egy kiválasztott ország (Dánia) karácsonyi szokásait mutatjuk be. Az élőképek elkészítéséhez az előzetes felkészülés során hasonló összeállítást érdemes készíteniük a csapatoknak az általuk képviselt ország szokásairól. Az internet kiváló információforrás.

M3 *Kívánjunk boldog karácsonyt!*

Gyűjteményünk segítségével bárkit köszönhetünk karácsonykor, beszéljen a világ (szinte) bármelyik nyelven.

M4 *Mikulások a világban*

Mellékletünkben rövid ismertetőket adunk a különböző „Mikulásokról”. Ezek ötleteket adhatnak az élőkép elkészítéséhez, illetve felvillantják a közös gyökerekből táplálkozó ünnep szokásainak sokszínűségét.

M5 *Felhívás képeslapgyűjtésre*

A mellékelt felhívást a megfelelő adatokkal kitöltve és felnagyítva elhelyezhetjük az osztálytermekben, illetve a folyosói faliújságokon, körülbelül egy hónappal a rendezvény előtt.

M6 *A bejglisütőverseny plakátja*

Érdeemes a rendezvény előtt egy hónappal kifüggeszteni ezt a plakátot is. Kicsinyített változatát haza is küldhetjük a gyerekekkel.

M1**Egy kis történeti áttekintés**

A karácsony a téli időszak legnagyobb ünnepe, amely minden nyelven saját elnevezést kapott. De honnan is ered ez a csodálatos hagyomány? A karácsony mind a pogány, mind a keresztény világ számára az év egyik legfontosabb napja.

Az ősi pogány természetünnep az újév, az újjászületésé, amely a téli napfordulóhoz (december 25.) kötött. Ilyenkor a nappalok hosszabbodni kezdenek, ez jelzi a tavasz, a megújulás, a nap újrafeltámadásának közeledtét, s ezt meg is ünnepelték a világ minden táján.

A másik decemberi jeles nap a keresztény egyházak ünnepe, a Megváltó születésének napja, a gyermek Jézus ünneplése. A XIX. századtól kezdve lépett ki a karácsony a húsvéti ünnepek árnyékából, és vált Európa-szerte az első számú ünneppé. A kétféle hagyomány keveredése során alakult ki a mai ünnep: az öröm, a békesség, a szeretet és a család ünnepe.

A karácsony szó szláv eredetű, őse a régi szláv nyelvben meglevő korcsun szó, amely lépőt, átlépőt jelent, visszautalva a téli napfordulóra. Az angol Christmas Krisztus nevére utal, s ugyancsak egyházi eredetre utal a német Weihnacht (Szent éj) s az újlatin nyelvekben Noel (francia), Natale (olasz), Navidad (spanyol), ami születésnapot jelent.

S nálunk miért a Jézuska hozza az ajándékot, miért nem a Mikulás, mint más népeknél?

Ebben különlegesnek számítunk Európában, bár Ausztriában is inkább a kisdednek tulajdonítják a karácsonyi ajándékokat. Ennek oka a reformációban gyökerezhet. A középkorig a húsvét volt a legnagyobb egyházi ünnep, így a téli ajándékozás inkább Szent Miklós nevéhez fűződött, s ezért hozza legtöbb helyen a Mikulás, Karácsony Apó, Télapó az ajándékokat. Aztán a XVI. században Luther Márton javasolta, hogy ne december 6-án, hanem 24-én adjanak egymásnak ajándékot az emberek, mert szerinte ezek a meglepetések magától Krisztustól származnak. A felnőtt Jézustól származó ajándék elképzelése mégsem vált népszerűvé. Nálunk oly módon azonban mégis gyökeret vert, hogy a kis Jézusnak kezdték tulajdonítani a karácsonyi meglepetéseket.

Dán karácsony

A karácsony Dániában akkor kezdődik, amikor Julenisse, a pajkos manó is megkezdje mulatságait. Azt mondják, hogy egy öreg tanyasi ház padlásán lakik, és kedvenc mulatsága, hogy tréfálkozik. Szürke gyapjúruhát, piros szalagot, piros zoknikat és fehér facipőt visel. Karácsony este a családok kinn hagynak neki egy tál rizspudingot vagy zabkását, hogy eltereljék a figyelmét a tréfálkozásról. Általában azért kedves és segítőkész, segít a farmokon, és különösen szereti a gyerekeket.

A dán hagyományok közé tartozik a karácsonyi tányér. Ez egy ősi időkből megmaradó hagyomány. A dán nemesek egy tányér süteményt és gyümölcsöt adtak karácsonykor a szolgáltnak. A tányér szép és jó minőségű volt, amit nem használtak mindennapjaikban, és egy idő után elkezdték gyűjteni ezeket az értékes tányérokat.

Minden adventvasárnapon vendégeket hívnak az adventi koszorú gyertyájának meggyújtására. A felnőttek forralt bort isznak, a gyerekek édes gyümölcslevet (például eperből). Mindenki kis tésztából készült süteményeket eszik, amelyeket tűz fölött sütnék meg egy speciális serpenyőben, és lefedik cukormázzal.

Nagyon büszkéek a saját maguk által fényes papírból, fából és szalmából készített dekorációjukra. A szülők titokban díszítik fel a fát, a gyerekek nem láthatják azt a karácsony esti vacsoráig. A fára aggatott égőket ekkor meggyújtják, a család összegyűlik, karácsonyi énekeket és himnuszokat énekelnek.

A karácsony esti vacsora fahéjjal megszórt rizspudinggal (Grod) kezdődik, amiben egy mágikus mandula található. Bárki, aki megtalálja a mandulát, valami különleges díjban részesül. A következő fogás a töltött liba, vörös káposztával és pirított krumplival. Majd desszertként különféle édes tésztát (kekszet) és süteményeket szolgálnak fel. A karácsony esti mulatság egész éjszaka tart.

Rizspuding

Hozzávalók:
1 csésze rizsliszt,
1 csipet tengeri só,
1 kávéskanál hidegen sajtolt olaj,
1 evőkanál méz,
1 mandula,
idénygyümölcs a díszítéshez.

Elkészítés: A lisztet négy csésze vízzel és a sóval főzzük, amíg besűrűsödik. Mézzel édesítjük. Vizezett üvegtálba rakjuk, s belepottyantjuk a mandulaszemet, gyümölccsel díszítjük.

Kívánjunk boldog karácsonyt!**Dél-afrikai holland:** Gesëende Kersfees**Albán:** Gezur Krislinjden**Arab:** Milad Majid**Argentín:** Feliz Navidad**Örmény:** Shenoraavor Nor Dari yev Pari Gaghand**Azerbajdzsáni:** Tezze Iliniz Yahsi Olsun**Maláj:** Selamat Hari Natal**Baszk:** Zorionak eta Urte Berri On!**Bengáli:** Shuvo Naba Barsha**Brazil:** Feliz Natal**Bolgár:** Tchestita Koleda; Tchestito Rojdestvo Hristovo**Katalán:** Bon Nadal i un Bon Any Nou!**Chilei:** Feliz Navidad**Kína (kantoni):** Gun Tso Sun Tan'Gung Haw Sun**Kína (Mandarin):** Kung His Hsin Nien bing Chu Shen**Kolumbia:** Feliz Navidad y Próspero Año Nuevo**Kelta:** Nadelik loan na loan blethen noweth**Korzikai:** Pace e salute**Cree:** Mitho Makosi Kesikansi**Horvát:** Sretan Bozic**Cseh:** Prejeme Vam Vesele Vanoce a stastny Novy Rok**Dán:** Glädelig Jul**Holland:** Vrolijk Kerstfeest en een Gelukkig Nieuwjaar! or Zalig Kerstfeast**Angol:** Merry Christmas**Eszkimó:** (inupik) Jutdlime pivdluarit ukiortame pivdluaritlo!**Eszperantó:** Gajan Kristnaskon**Észt:** Ruumsaid juuluplhi**Ethióp (Amharic):** Melkin Yelidet Beaal**Finn:** Hyvaa joulua**Flamand:** Zalig Kerstfeest en Gelukkig nieuw jaar**Francia:** Joyeux Noel**Gall:** Bo Nada**Ír kelta:** Nollaig chridheil agus Bliadhna mhath ur!**Német:** Froehliche Weihnachten**Görög:** Kala Christouyenna!**Haiti (Kreol):** Jwaye Nowel or to Jesus Edo Bri'cho o Rish D'Shato Brichto**Hawai:** Mele Kalikimaka**Héber:** Mo'adim Lesimkha. Chena tova**Hindi:** Shub Naya Baras**Hawaiian:** Mele Kalikimaka ame Hauoli Makahiki Hou!**Magyar:** Kellemes karácsonyi ünnepeket!**Izlandi:** Gledileg Jol

Indonéz: Selamat Hari Natal

Iraki: Idah Saidan Wa Sanah Jadidah

Ír: Nollaig Shona Dhuit, or Nodlaig mhaith chugnat

Irokéz: Ojenyunyat Sungwiyadeson honungradon nagwutut.
Ojenyunyat osrasay.

Olasz: Buone Feste Natalizie

Japán: Shinnen omedeto. Kurisumasu Omedeto

Jiddish: Mithag Crithagsigathmithags

Koreai: Sung Tan Chuk Ha

Lao: Souksan van Christmas

Latin: Natale hilare et Annum Faustum!

Lett: Prieciġus Ziemsvētkus un Laimiġu Jauno Gadu!

Litván: Linksmu Kaledu

Macedón: Sreken Bozhik

Málta: IL-Milied It-tajjeb

Man-szigeti: Nollick ghennal as blein vie noa

Maori: Meri Kirihimete

Navajo: Merry Keshmish

Norvég: God Jul, or Gledelig Jul

Pápua Új-Guinea: Bikpela hamamas blong dispela Krismas na
Nupela yia i go long yu

Pennsylvaniai német: En frehlicher Grischtdaag un en hallich
Nei Yaahr!

Perui: Feliz Navidad y un Venturoso Año Nuevo

Fülöp-szigeteki: Maligayan Pasko!

Lengyel: Wesolych Swiat Bozego Narodzenia or Boze Narodzenie

Portugál: Feliz Natal

Rapa-Nui (Húsvét-sziget): Mata-Ki-Te-Rangi. Te-Pito-O-Te-Henua

Román: Sarbatori vesele

Orosz: Pozdrevlyayu s prazdnikom Rozhdestva is Novim Godom

Szamo: La Maunia Le Kilisimasi Ma Le Tausaga Fou

Sardíniai: Bonu nadale e prosperu annu nou

Szerb: Hristos se rodi

Skót Gall: Nollaig chridheil huibh

Szlovák: Vesele Vianoce. A stastlivy Novy Rok

Szlovén: Vesele Bozicne Praznike Srecno Novo Leto or Vesel Bozic
in srecno Novo leto

Spanyol: Feliz Navidad

Svéd: God Jul and (Och) Ett Gott Nytt År

Tamil: Nathar Puthu Varuda Valthukkal

Thai: Sawadee Pee Mai or souksan wan Christmas

Török: Noeliniz Ve Yeni Yiliniz Kutlu Olsun

Ukrán: Srozhdestvom Kristovym

Urdu: Naya Saal Mubarak Ho

Vietnámi: Chung Mung Giang Sinh

Walesi: Nadolig Llawen

Mikulások a világban

A Raabe Kiadó weboldalán (www.raabe.hu), a Szabadidő-kalauzhoz kapcsolódó letölthető állományok között az itt felsorolt országok „Mikulásainak” a szerző által megörökített színes fotói is megtalálhatók, a rendezvényen (például az élőképek elkészítéséhez) szabadon felhasználhatók. A fotók a pittsburghi Spirits of Giving from Around the World című kiállításon készültek.

- **Amerika: Santa Claus**

Valahol az Északi-sarkon a csodálatos téli műhelyében a Mikulás felveszi a kötényét, és hozzákezd a karácsonyi varázslathoz. Karácsony este lemászik a kéményen, s hatalmas zsákjában hozza az ajándékot a fiúknak és leányoknak.

Santa Claust először pennsylvaniai hollandok mutatták be, akik Kris Kingle-nek hívták őt.

- **Nagy-Britannia: Father Christmas**

Anglia Karácsony apója házról házra jár fehér kecskéjével, szamarával, megpakolva kincsekkel. Az egyik ajándéka, hogy minden ház kandallójába visz egy karácsonyi fatuskót.

- **Franciaország: Père Noël**

Père Noël a gazdagság jelképe volt a francia parasztok szemében a középkorban. Az ajándékait a gyerekek által kirakott facipőkbe tette. Szellemi társa, Père Fouchette virgácsot hagyott a csínytevő fiúknak és lányoknak.

- **Haiti**

Karácsony az az ünnep, amikor a haiti asszonyok a legfényűzőbb, színes ruháikba öltöznek. Az asszonyok a helyi fesztiválokra mennek ki gyermekeikkel, fejükön egy hatalmas gyümölcsökkel és tropikus csemegékkel teli ajándékkosárral.

- **Hollandia: St Nicholas**

A holland gyerekek nagy izgalommal várják St Nicholas érkezését. Répát és szénát tesznek ki lovának, s ezért cserébe játékokat, cukorkát, mogyorót, csokoládét, gyümölcsöt kapnak.

- **Kína: Dun Che Lao Ren**

Kína karácsonyi Öregapója, Dun Che Lao Ren az áldott születés ünnepén érkezik, megtölti a vesszőkosarából a gyerekek zokniját.

- **Dél-Amerika: Viejo Pascero**

Karácsony Apó központi figurája a karácsonyi ünnepkörnek. Nagyon hasonlít az általunk ismert Mikuláshoz, de a kémény helyett az ablakon közlekedik, hogy megajándékozhasssa a gyerekeket. Karácsony este éjfélkor van a Kakas Miséje, mert a legenda szerint egyetlen alkalommal, Jézus születésekor kúrkolt éjfélkor a kakas.

- **Lengyelország: Gwiazdor**

Lengyelországban a Csillagember (Gwiazdor) látogatja meg a gyerekeket karácsonykor, december 24-én. Ő felel meg a Télapónak, s eredete az Északi Sarkcsillaggal függ össze. A Szenteste összeülő család csak akkor kezdheti meg Lengyelországban az ünnepi vacsorát, ha megjelenik az égen az első csillag.

- **Norvégia: Julesvenn**

Julesvenn az ajándékhozó az északi mitológiában, a télközepi karácsonyi fesztiválok környékén érkezik, hogy elrejtse a ház körül a szerencsét hozó árpaszárakat. A fején gyertyákat visel, ami a skandináv téli fesztiválok is jellemző viselet.

- **Németország: Nikolaus**

December 5-én a német ünnepi szokások Nikolaus megünneplésével kezdődnek. A gyerekek december 5-én este, a mi szokásainkhoz hasonlóan kirakják a cipőjüket az ajtó elé, és a jó gyerekek ajándékot, a rossz gyerekek virgácsot kapnak bele.

- **Olaszország: La Befana**

Január 5-én, Vízkereszt napján a kéményen keresztül érkezik az olasz gyerekek által nagyon várt La Befana (aki furcsamód hölgy). Ajándékokat és tűzifát hoz, a kezében csengőt hordoz, amivel jelzi, hogy megérkezett. Hosszú botját a rossz gyerekeknek meglengeti, ők nem is kapnak mást, csak egy rakás szenet.

- **Oroszország: Ded Moroz**

Fagy Apó házról házra jár, ajándékokat hoz Újév napján. Téli bundát visel, ami kell is a téli erdőket keresztülszelő hosszú utazásaihoz. Rendszerint unokájával, Hópelyhecskével együtt utazik lovakkal húzott szánján, a trojkán.

- **Ukrajna**

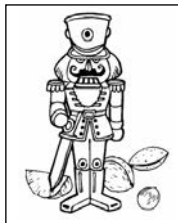
Karácsony estét az ukrán hagyományok január 6-án ünneplik egy nagy családi étkezéssel, amit „Sviata Vecera”-nak vagy Szent Vacsorának hívnak. Ezen az estén a ház ura egy hagyományokhoz illő kendőbe kötve egy nyaláb búzát hoz haza, tisztelete jeléül. A szoba egyik sarkába helyezi dekorációként, ez a túlvilági élet és a család összejövételének a szimbóluma.

- **Írország: St Stephen**

December 26-án ünneplik az írek Szent Istvánt (nem össze tévesztendő a magyar Szent István királlyal) és az ő legendás cselekedeteit. Ezen a napon a fiúk házról házra járnak, énekelnek, amiért aprópénzt kapnak. Szent István ezen a napon kezében egy szimbolikus szalma kismadarat hordoz.

Felhívás képeslapgyűjtésre

M5

Fantasztikus Karácsonyi Képeslap Tárlat

nyílik

.....-én

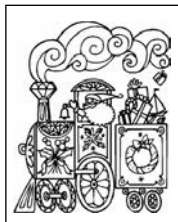
a

.....-ben

A Tárlat kialakításához
szükségünk van a segítségetekre!

Gyűjtsetek osztályonként minél több
karácsonyi képeslapot,
illetve jelöljete ki 2-3 embert, aki segít
a saját osztálytárlatotok elkészítésében.

Jelentkezés:

A
1.6
21

M6

A bejglisütő verseny plakátja

A
1.6
22

**Szerinted a Te Nagymamád készíti
a legjobb diós/mákos bejglit?**

Tegyük próbára!
.....-ra a ..... terem-
be várjuk a versenyműveket.

Nevezés:
egy rúd mákos vagy egy rúd diós bejglivel

Díjazás:
Az első helyezett mesterműve elnyeri
az
„Év Bejglije” címet!!!